

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 39)

*/ **Bài 2.**

TIẾNG GÕ CỦA ĐỊNH MỆNH

I.

Sau hơn ba mươi năm đập vùi sóng gió, nhìn lại đời mình như nhìn một bức tranh *từng đã vẽ* (chứ không còn là *đang vẽ*), mới thấy rõ ràng tôi là kẻ đã ĐƯỢC CHỌN bởi Định Mệnh.

Nhưng nếu hỏi Định Mệnh là ai thì đành chịu, không trả lời được.

Chỉ thấy rằng luôn luôn tôi cứ phải sống trong tâm trạng "*lưng chừng một tình cảm*" mới được "*kẻ vắng mặt*" kia để cho yên thân.

Chữ "*tình cảm*" này phải đặt để cho đủ mọi thứ tình trong đời, tình gia đình, tình yêu, tình bạn, tình quê hương, tình sông hồ phiêu bạt.

Với từng thứ tình như vậy mà *khi được tôi dành cho một sự vọng tưởng cao nhất thì cũng chính là lúc tôi mất "họ" cách này, cách kia*. Những cái Mất cứ liên tục đến trong đời đã gây nên một nỗi ám ảnh không nhỏ, khiến tôi *lúc nào cũng như thấy mình đang nằm trong "trạng thái thủ"*, không dám yêu, không dám nhận hoặc tin tưởng hết lòng vào cái tình trao đi của người mình yêu, vật mình yêu, điều mình yêu.

Đôi khi thoáng qua cái ý nghi ngờ rằng "*Phải chăng khuôn mặt Định Mệnh chính là khuôn mặt Cha Tôi*", con người khi chết vẫn còn nuôi tiếc trần gian với những gì đang để lại, tuổi trẻ, vợ con, tài hoa, nghệ thuật... Vì vậy mới có giọng máu rỉ ra bên mép cha trong giây phút cuối? *Vì thế mới CHỌN tôi*, đưa con được cấu tạo "*một cách không bình thường từ một cuộc tình duyên không bình thường*" để trao gửi lại "*một cuộc đời và những ước vọng dang dở*" của ông?

Bởi vì lạ, sao lại *chỉ tôi duy nhất mới là rập khuôn gần như hoàn hảo những cái gì làm nên cha tôi ngày xưa đó?* Có thể nói, tôi là một bản sao trên từng góc cạnh tâm tư và cuộc sống khi còn trẻ của ông.

Cũng như ông, tôi yêu những bước bay nhảy của đời mình. Tôi thể hiện lại con người của Cha qua tiếng *violon* truyền cảm, qua một cuộc sống thăng trầm không ngưng nghỉ, qua những ước vọng, những đam mê, những mối tình gầy đẽ, những tư tưởng tự do của một kiếp đời nghệ sĩ... mà chỉ một người đàn ông với cái tâm hồn thật phóng khoáng lãng mạn – như của Cha — mới làm được, khoan kể đàn bà con gái, nhất là đàn bà con gái trong một gia đình Huế cổ kính như gia đình tôi?

CÓ LẼ THẾ THẬT!

Tôi là đứa con truyền thân của Cha tôi trên rất nhiều mặt của cuộc đời và tư tưởng, nhưng cũng là đứa đóng vai trò truyền thân của Mẹ trong tất cả mọi khía cạnh sâu kín của tâm hồn.

(Nghe Mẹ kể rằng, khi Cha đến trong đời bà thì chính là lúc ông dừng bước giang hồ cho đến chết.)

[Ở điểm vừa nói, chỉ tưởng tượng thôi (nhiều hơn có thể nhớ lại) cái lúc dừng chân giang hồ của cha tôi bên cạnh một người vợ **không thể chia sẻ** với ông những rung cảm trái tim theo các vấn đề nghệ thuật, âm nhạc và luôn cả Tình Yêu, tôi đủ rướm nước mắt thương Cha.

Dừng bước với một tâm sự sâu kín nhưng luôn luôn phải bị gạt bỏ đi trước những thực tế cơm áo cho kẻ khác. (Nỗi xót xa trong tôi càng nhiều hơn khi ngồi viết những dòng hiện tại).

Đó không phải là cuộc sống của một nghệ sĩ yêu thích giang hồ bay nhảy, không phải là đời sống của Cha (đời sống của tôi!).

Thời gian một năm trước khi chết, Cha dù đã khám phá ra căn bệnh hiểm nghèo đang đục khoét dần mòn hai lá phổi thì vẫn phải làm cái hành động “*bán cháo phổi*” hằng ngày vì **đời sống của kẻ khác** chứ không phải của chính ông.

Ông là một giáo sư hết lòng với học trò, đã từng đào tạo biết bao nhiêu học trò giỏi.

+ Các anh Đàm Xuân Linh (*con trai ông Đàm Xuân Thiều, hiệu trưởng trường Chu Văn An Sài Gòn thời cũ, hiện cư ngụ ở một tiểu bang miền Đông nước Mỹ*),

+ anh Bùi Xuân Quang (*hiện ở Paris*),...

+ A Chung người Tàu...

là những tay *violoniste* nhạc cổ điển Tây phương xuất sắc của những thời kỳ trước 1975, đều xuất thân là học trò cha tôi.

Ngày nay ngồi “*nói nghiệp*” Cha, tôi mới càng nhận ra “*cái khổ*” của ông trong quãng đời đó.

Để dẫn dắt uốn nắn một đứa con nít từ khi chưa biết gì cho đến khi “*đã biết chút gì*” trên lãnh vực âm nhạc – nhất là *violon*, “*vua*” của các nhạc khí—là một điều cực kỳ khó, khoan nói đến thành danh thành nghiệp.

Trong bất cứ môn học nào của con người, bước khai tâm mới là bước cần thiết.

Các bạn tôi đều “*bỏ nghề*” ngay sau khi tốt nghiệp trường Nhạc.

Điều đó dễ hiểu, bởi họ đến với âm nhạc ***không giống như cái đến của tôi.***

Một ngôi trường “*quý tộc*” hàng đầu ở Việt Nam như trường QGÂN Sài Gòn mà những người thuộc giai cấp quý tộc không gửi con mình vào học thì thật là “*ê mặt*” quá!

Đến với “*người bạn âm nhạc*” trong hoàn cảnh ấy, làm sao các vị đồng song của tôi có thể nhận ***ra cái tình của “bạn mình” để tiếp tục giao duyên*** khi mà còn biết bao người bạn thực tế khác chung quanh sẵn sàng chiều đãi họ?

Dĩ nhiên, lúc nhìn lại âm nhạc, thấy đó chỉ là một người bạn nghèo, không đem lợi lộc cho họ thì họ bỏ mà thôi!

Trên nước Mỹ, từ hai mươi năm qua ngôi xuống làm cái nghề dạy âm nhạc, tôi có gặp lại vài người quen cũ học Quốc Gia Âm Nhạc cùng thời, nay đều giàu có với những chức tước địa vị không dính dáng gì đến âm nhạc hay nghệ thuật.

Tất cả đều “*kinh ngạc*” với câu hỏi rằng:

“*Cớ sao tôi vẫn cứ ưa tồn tại cuộc sống mình bằng một cái nghề không đem lại dư dả vật chất như hiện tại?*”

Tôi không trả lời bởi nghĩ, dẫu có trả lời thì họ cũng chẳng thể nào hiểu thấu được những lời của tôi.

Tuy nhiên với lòng riêng, tôi BIẾT tại sao tôi vẫn bằng lòng ngôi dạy học trò?

Câu đáp giản dị khởi đi từ ý nghĩ:

“Không có sự hy sinh nào lại không được tưởng thưởng xứng đáng.”

Sự tưởng thưởng cho Cha ngày trước và cho tôi bây giờ chính nằm trong niềm vui ***“Đã tự tay gieo được những hạt giống tốt xuống mảnh đất tâm hồn con người. Còn chuyện nảy nở lớn dậy cái hạt giống đó có hay không là tùy ở số phận, căn cơ kẻ nhận hạt giống.”***

Nếu nhìn sự dừng bước giang hồ là một điều “*rất đáng thương*” cho một nghệ sĩ như Cha ngày xưa (và tôi bây giờ), thì với cái chuyện ***“bằng lòng ngôi xuống gieo hạt giống”*** vừa nói, quả tình nhận thấy rằng Cha đã *may mắn hơn tôi trong sự kiện có Mẹ LÁ VỢ.*

+ Đó là điều an ủi ông rất nhiều trong việc “*dừng bước*”.

+ Đó cũng là điều làm ấm lòng ông trong thời gian gần chết.

Ít ra khi viết câu thư van nài Mẹ:

“*Nếu em không thương anh thì TRÊN ĐỜI còn ai nữa thương anh?*”,

Cha cũng đã **biết chắc rằng Mẹ sẽ là người đáp ứng** sự van nài đó của ông.

Còn tôi, bất hạnh hơn, đã không có được “một người hôn phối” như Cha đã có.

+ Thời gian ở với Trần Nghi Hoàng, sự tranh co giữa tình thương cho Vân San và cuộc sống chung “*dừng bước giang hồ*” đã tạo nên trong tôi một nỗi đau khổ triền miên, dày đặc đến độ cuối cùng tôi đành chấp nhận sự bắt tay lại với nỗi cô đơn thân thiết trong việc chia tay Trần Nghi Hoàng.

Mai này khi tôi sắp chết đi, chắc chắn rằng trên đời chẳng có bất cứ người đàn ông nào cho tôi đủ tin tưởng để có thể MUỐN viết ra câu van nài như cha tôi đã từng viết cho Mẹ ở thuở ngày xưa.

Với điếm này lại hé ra cho thấy một điều mới mẻ khác: “*Cái Tâm của người đàn ông – dù là đàn ông từng viết ra những bài thơ rất hay (như TNH), hoặc ồn ào hống hách (như ông chồng sau của bà Dì tôi) — thì cũng RẤT NHỎ hẹp so với cái Tâm của một người đàn bà chính thật là đàn bà!*”

Một điếm “*kém may*” khác đưa ra sự so sánh giữa hai Cha Con:

+ Trong tay tôi cũng có những đứa học trò giỏi, nhưng không phải ai cũng như Trần Thy Hà, dịch giả cuốn *Nước Cháy Qua Cầu* là vẫn giữ cho tôi một lòng quý trọng.

Môi trường đào tạo con người, điều này đúng trong khía cạnh tôi đang nói.

Nước Mỹ nặng tính vật chất bề mặt thì hẳn nhiên phần nội tâm con người sẽ trở nên hời hợt nông cạn. Làm sao có thể đòi hỏi sẽ có một người học trò còn nhớ đến mình sau khi đã chia tay thầy?

Cái nghề giáo sư vốn đã bạc, lại càng bạc hơn trong một xứ sở như nước Mỹ.

Tôi cũng không buồn mỗi khi gặp lại một đứa học trò cũ – hoặc phụ huynh đứa đó— mà thấy họ ngoảnh mặt làm ngơ; chỉ thấy rằng mình đã “*kém may mắn*” hơn Cha trên một khía cạnh khác ngoài khía cạnh “*dừng bước giang hồ*” trong một chu vi nhỏ hẹp của một mái gia đình!]

Như vậy để tự soi sáng cái tính Định Mệnh của đời mình, tôi hẳn phải có những cái nhìn như sau:

1/ Từ hướng Cha, cái truyền thân được chỉ định qua hành động suốt cả thời tuổi trẻ, tôi đã ***tiếp tục sống cuộc đời của Cha, “sống giùm cho Cha”*** những ước vọng dang dở, một phần số dang dở...

2/ Nhìn về hướng Mẹ thì mọi cá chất Mẹ –rất đậm trong tôi so với ba em gái—***đã làm hãm bớt*** những điều mà linh hồn Cha muốn thể hiện hoàn toàn trên tôi.

Chính Mẹ là “cái thẳng” cho tôi. Chính Mẹ là người duy nhất vô tình **“làm dừng được bước sôi nổi của tôi”** bằng những giòng nước mắt tôi rất sợ hãi, bằng cá tính chịu đựng cô đơn (như ngày xưa từng **vô tình nhờ** sự nhẫn nhục cô đơn mà đã làm dừng được bước giang hồ của người chồng lang bạt nghệ sĩ!)

[Sống với tôi, Mẹ luôn luôn than phiền rằng bà cô đơn quá, rằng tánh tình tôi hững hờ lãnh đạm quá... Nhưng tôi tự hỏi, đó có phải là lời than phiền **dành cho cha tôi lúc này đang-thể-hiện-qua-con-người-tôi?**]

Có điều rằng so với Cha –một người đàn ông- thì cái sóng gió phải gánh chịu của tôi lại thấy có phần nhiều hơn trong sự đốn đau, khắc nghiệt. Vậy mà tại sao tôi vẫn chịu được và vượt qua được?

Câu trả lời rõ ràng ở điểm:

Chẳng những Mẹ (xuyên qua những cá tính nhận lãnh từ bà) mà còn cả Cha (một linh hồn luôn đeo đuổi tôi) đã giúp tôi đứng vững, giúp tôi tồn tại để thực hiện một lúc hai vai trò đã được đặt trên vai tôi.

+ Tôi vừa làm **“cha-tôi-người-chồng-giang-hồ”** để Mẹ cứ mãi khổ đau theo tôi trong thời tuổi trẻ;

+ Cũng vừa làm **“người-chồng-mẹ-tôi-ở-lúc-cuối-đời”** để an ủi, chia xẻ trên rất nhiều đọa đày của ngày tháng hôm nay.

Nếu nhìn sự việc như vậy thì chính ngay ở điểm này, tôi đã khám phá ra một điều kỳ diệu khác.

Cho dù Cha có muốn tôi tiếp tục **sống giùm cho ông** một cuộc đời nửa chừng tắt bóng thì cái đời ấy cũng **chỉ xảy ra trong khi Mẹ còn sức lực thể xác và tinh thần để chịu đựng.**

+ Khi hai yếu tố nói trên đã tàn tạ thì linh hồn Cha lại giúp cho tôi có đủ sức mạnh và nghị lực để **gánh giùm ông vai trò chia xẻ của một người chồng bên cạnh mẹ tôi.**

Nhiều lần từ khi còn nhỏ, tôi vẫn nghe Mẹ kể:

-Khi đứng bên xác Cha trong cái ngày tử biệt của gần 50 năm trước, nhìn dòng máu rỉ ra bên mép ông, bà đã khấn lời hứa rằng **“Sẽ đến với bất cứ đứa con nào khi nó cần đến bàn tay bà trong cảnh khổ đau!”**

Thì lời hứa đó, Mẹ đã giữ đúng suốt những năm tháng dài khi còn sức lực.

Bà đau khổ vô cùng theo những lần đau khổ của tôi, của từng đứa con. Bà đến với tôi, với từng đứa con trong mỗi giai đoạn khổ đau của nó.

Tuy nhiên, khi ở vào cái tuổi đã tàn hơi sức thì **chính tôi lại là người thay bà thực hiện lời hứa.**

[Trong các đứa con, Mẹ chỉ đau khổ VÌ TÔI hơn hết, nhưng cũng CHỈ TÔI HƠN HẾT lúc nào Mẹ cũng có khuynh hướng **“bấu víu vào để tìm giùm một cách giải quyết mỗi khi phải bước qua một khúc quanh ghê gớm của cuộc đời.”**

Lấy ví dụ:

Thời gian nghe tin Trọng bị ung thư phổi thời kỳ cuối tại Berlin, Mẹ chỉ lặng thinh nhìn tôi bằng đôi mắt câu cúu. (Cái nhìn mà, tôi nghĩ, nếu Cha còn sống, bà chỉ dành riêng cho ông khi nghe tin một đứa con nơi xa đang nằm chờ chết.)

Hoặc:

Một buổi tối giữa mùa đông buốt giá 2003, khi nghe tin đứa em gái bị tâm thần bỏ nhà đi Paris, Mẹ lão đảo đến gần ngất xỉu. Lúc ấy tôi đang ngồi viết và lên con ho dữ dội, nhưng thần trí hoàn toàn tỉnh táo trước cái tin bất thường vừa nhận.

Mẹ đi vào phòng, xong đi ra với chai thuốc ho và cái muỗng, đem đến đặt trên bàn, nói với tôi bằng cái giọng thều thào đứt quãng: “Bây giờ con là chỗ dựa duy nhất của Mẹ, ráng uống giùm cho Mẹ một muỗng thuốc, giữ gìn sức khỏe. Con ho thì không cảm thấy thế nào chứ Mẹ nghe tiếng ho của con, Mẹ xót ruột lắm.”

Rồi Mẹ đi vào phòng.

Phần tôi vẫn ngồi lặng nơi bàn, bảo Âu Cơ vào xúc dầu cho bà. Xong mở tape nhạc Rock, vặn lớn âm thanh để trấn áp cơn dao động, tâm trí bắt đầu mở ra một chương trình làm việc theo cái tin vừa nhận về đứa em gái điên.]

II.

Viết xong đoạn trên, tự dưng thấy mình đi đến ***gần sát hơn với Khuôn-Mặt-Định-Mệnh.***

Đó chính là KHUÔN MẶT CHA TÔI, con người tôi đã đi tìm trong suốt kiếp.

Tôi đã sống cuộc đời ông, đã thể hiện đúng những ước vọng dang dở của ông, và đã thay Cha cái vai trò làm chồng Mẹ tôi, làm cha các đứa em tôi khi chúng còn nhỏ, hoặc khi chúng bị lâm vào một tình thế phải cần đến bàn tay giúp đỡ của Cha hoặc Mẹ.

Chính linh hồn ông đã đuổi theo tôi, giúp đỡ tôi, an ủi tôi, nhiều phen vực tôi đứng dậy để ***thay ông làm cái hành động kề cận bên người vợ*** mà ông đã từng “bỏ rơi” trong tâm lặng chịu đựng khi còn sống, từng để lại trên đôi vai non trẻ một cái gánh quá nặng khi đã qua đời.

[Khi nghe tin đứa em trai ở Berlin đang nằm chờ chết, tôi đã bỏ cả công ăn việc làm để đáp ứng tiếng “gọi Mẹ” của em. Và tôi nói với Âu Cơ như một hình thức xin lỗi nó: “*Nếu so sánh con với cậu Trọng thì Mẹ hẳn phải*

thương con hơn, lo lắng cho con nhiều hơn. Nhưng nếu so sánh con với Bà thì Mẹ phải nói là thương Bà hơn, lo lắng cho Bà nhiều hơn. Con nên hiểu để đừng lấy làm buồn theo điều ấy. Nếu không có Bà thì sẽ không bao giờ ngày hôm nay con có Mẹ. Vậy, cái chuyện bay qua Đức để lo cho cậu Trọng, đầu tiên chỉ là một cách làm giùm cho Bà điều ấy. Bà quá già không thể đi được thì Mẹ phải đi thôi.”

+ Với câu chuyện về đứa em gái bị tâm thần đem về trong nhà hai năm, chịu đựng bao nhiêu thống khổ từ các con điên của nó, Âu Cơ cũng được tôi giảng giải được những lời tương tự.]

Ngày hôm nay, cũng chính linh hồn Cha đã đỡ cho tôi rất nhiều cú hoạn nạn để có thể đứng vững trong giòng đời làm điểm tựa cho Mẹ, cho các em những khi chúng cần đến bàn tay đỡ đàn của mẹ tôi.

[Khi còn 15, 16 tuổi, tôi đã là “*một người mẹ của ba đứa em gái*”, thay bàn tay người cha đã khuất để lo cho chúng việc học đàn học chữ; thay bàn tay người mẹ đi vắng mà lo cho chúng việc ăn việc ngủ việc chơi việc đùa. Các em tôi luôn nhìn về tôi như “*một người đàn ông*” trong gia đình.

+ Bây giờ ở thời điểm này, 1995-2005, Vân San và Âu Cơ cũng nghĩ về tôi là “*một người cha, một người đàn ông*” chu toàn mọi thứ!

+ Thời gian đi vào đời Vũ, luôn luôn tôi nghe Vũ bảo đôi mắt tôi có nhiều suy tư quá. Vũ đâu hay rằng, cái suy tư đó phát sinh từ ý nghĩ tranh co giữa tình yêu cho Vũ và sự “*không nỡ đi lấy chồng để các em thiếu bàn tay tôi-người-mẹ*”!

+ Một lần anh Phạm Thái Chung bảo:

“Con chim nào cũng cần có một cái tổ bay về, con người nào cũng cần có một mái ấm trú ẩn. Chẳng lẽ cô cứ sống suốt đời cô đơn như vậy? Lấy ai săn sóc cho mình nhờ khi đêm hôm bệnh hoạn?”

Khi ấy tôi đã cả cười đáp lời anh:

“Trời sinh voi sinh cỏ!”

Nhưng rồi cũng có đôi lần phải đối diện với những “*vấn nạn*” gay go trong cuộc sống, mới thấy “*cái nhu cầu chia sẻ*” với một người đàn ông có phần đúng.

Tuy nhiên, lời thề ngày nào với Mẹ khi đem đứa em gái về chăm nom, vẫn hằn sâu trí nhớ, mồn một từng chữ: *“Mẹ cứ yên lòng. Bao giờ em con còn điên loạn, bây giờ con còn không được phép mình nghĩ cho mình một hạnh phúc riêng tư. Con phải dành cái tự do cho sự chăm sóc em con trước nhất.”*

+ ***Đó là hoàn cảnh của tôi, chỉ tôi mới là người nhận thức được rõ hơn ai hết những gì mình cần phải hành xử.***]

III.

Trong đời tôi, những lần kết thúc một cuộc tình dù dài dù ngắn, bao giờ cũng mang cùng một hình thức ***bất ngờ và thảng thốt***.

- + Mùa mưa dầm Sài Gòn cuối tháng 5/1967 nhận tin anh Chàng tử trận,
- + Mùa nắng ráo đầu tháng 8/1968 ở Nha Trang nhận tin tử trận của anh Thùỵ
- + Lần tan vỡ trái tim trong mối tình với Vũ tháng 7/1968,
- + Thời gian di tản cuối tháng 3/1975 tan vỡ mối tình anh Ngọc,
- + Mùa tháng 6/1975 tan vỡ mối tình Nguyễn,
- + Lần tháng 12/1995 tan vỡ cuộc hôn nhân 7 năm với Trần Nghi Hoàng....

Tất cả đều cùng mang CHUNG mức độ ***“bất ngờ và thảng thốt”*** như trên đã viết.

Nhưng một điều phải nhận, CHƯA CÓ sự kết thúc nào thảng thốt và in dấu đậm nét, làm thành bước ngoặt quan trọng trong đời tôi, CHO BẰNG sự kết thúc cái duyên Cha- Con vào một buổi chiều mưa lạnh, tôi đứng bên xác Cha nhìn tia máu đỏ ứa ra nơi mép, lần cuối.

Một sự kết thúc đã nằm im đến mấy chục năm trong tiềm thức, vậy mà khi những kỷ niệm được quật lên làm cho sống dậy, lại tìm ra thật hoàn toàn mới mẻ những cảm xúc ngày xưa.

Ở đây phải nói rằng, TRƯỚC KHI ngồi xuống viết bài *Mẹ Và Cha Tôi: Hai Nỗi Dày Vò Không Bao Giờ Cạn* ở phần trước, tôi vẫn cứ còn ngờ ngợ theo một *Khuôn-Mặt-Định-Mệnh* của đời mình. *Tôi cứ ngỡ* đó là khuôn mặt của một người Tình, người Bạn, một kẻ-vắng-mặt-hiện-diện nào đã từng đeo đuổi tôi suốt kiếp...

TÔI NGHĨ THẾ THẬT!

Vì vậy mà trong thái độ đối kháng với *“thêm một lần tìm gặp một-khuôn-mặt-tương-là-Định-Mệnh”*, tôi luôn luôn có trong mình vừa *sự cam đành chịu đựng* lẫn cả nỗi *quay-lưng-kiêu hãnh!*

Bây giờ mới biết, cả hai thái độ nêu trên đều nảy sinh từ hai cá chất CHA và MẸ như đã phân tích ở bài trước.

IV.

Mãi rồi, đôi mắt khô đi. Những giọt lệ không còn tuôn ra trên gò má mỗi khi lại đối đầu Định Mệnh trong một cuộc tình tan vỡ. Tôi nhìn người tình quay lưng mà cảm bằng như *sự vắng mặt* của một người thân, người bạn. Thế vào, chỉ là những tiếng cười vô nghĩa. Cười, bởi vì không thể nào còn khóc được. Cười cho (lại) *một lần thua* trong cái ý tưởng phải thú nhận rằng đã quá mệt mỏi để chỉ còn nước giang tay đầu hàng Định Mệnh mà thôi.

TÔI TƯỞNG THỂ THẬT!

Nên khi nghe cô bạn Người Cali (mùa hè 2004 năm ngoái) rành rọt phân tích:

-BG hãy nhìn lại đời mình thì thấy. Giả dụ như với nhân vật Phùng Kim Ngọc, Nguyễn, hay Trần Nghi Hoàng, BG ước mơ một đời dài với họ, “cái tên Định Mệnh” kia phá cho cũng đáng, vì hẳn “ghen” với các người ấy.

Đàng này, với các nhân vật “bình thường” hơn, BG chẳng mơ gì, “hắn” cũng chẳng buông tha...

Vậy bây giờ BG nhận quách “tên Định Mệnh kia” vào cuộc đời mình đi, biết đâu “hắn” sẽ ngó lơ cho BG!

Mà nếu có “đánh” BG thì chính hẳn phải là người đau trước nhất!”

thì TÔI cũng đã TIN NHƯ THỂ THẬT!

Cho nên tâm trí cứ lẩn quẩn hoài theo hình ảnh “Người hành khách đến sân ga đáp chuyến tàu cuối thì đoàn tàu cũng vừa chuyển bánh!” vẫn ám ảnh tôi từ khi còn rất trẻ, dạo chưa có ý thức gì về Định Mệnh, chưa biết rằng rồi cuộc đời mình sẽ luôn luôn bị vướng trong cái vòng quay điên đảo của Định Mệnh...

Tôi cũng tự hỏi, bây giờ nếu bảo rằng đã **quá quen** với nhịp độ điên cuồng ấy mà tôi vẫn **không tự ngăn** cho mình một sự né tránh thì **điều đó nói lên sự gì?**

+ Có phải rằng đàng sau cái hình thể mong manh, Con Người vẫn luôn có khuynh hướng phản kháng lại với những gì mang tính Vô Thường mới mong sinh tồn được? Có phải để tự cứu mình trước một thứ quyền lực vô hình mạnh mẽ thì không còn cách nào khác hơn là **sự tự thử thách khả năng mình cho đến tận cùng?**

Tôi cho rằng ĐÓ CHÍNH LÀ TRƯỜNG HỢP CỦA TÔI!

+ Tiếp tục phân tích:

Không thể so sánh hai –hay nhiều- sự việc diễn ra trong từng thời điểm khác biệt. (Từng người tình, người bạn đến trong đời tôi đều có một dáng hình khác biệt. Tình cảm tôi dành cho từng người tình, người bạn ấy cũng có nhiều khác biệt.)

Ở đây chỉ nên nhìn vào điểm CHUNG giống nhau trên từng con-người-sự-kiện để thấy rõ ràng cái lưới chụm của Định Mệnh. Ba mươi năm trước hay ba mươi năm sau, cái hình-hài-nhỏ-bé-tôi và tâm-linh-hồn-mong-manh này vẫn là một món đồ chơi trong bàn tay to lớn của Định Mệnh, để, cho dầu có vẫy vùng hay nằm im chịu trận thì cũng chỉ trên khuôn viên hạn hẹp của bàn tay ấy.

Điểm khắc nghiệt của Định Mệnh chính là như thế. Càng ngẫm nghĩ, tôi lại càng thấy thật ngậm ngùi trong sự “đành cúi đầu chịu thua” cái trò đùa nghịch của Định Mệnh trên tôi.

+ Rồi tự đi đến kết luận:

Luôn luôn trong chuyện tình cảm, tôi ví mình như một đứa con nít đánh mất con búp bê mà nó vô cùng yêu quý, cứ đi tìm mãi, cho đến hồi bắt gặp lại con búp bê đã được bán ra cho người khác từ tay kẻ đánh cắp, thì đứa con nít đã không thể nào có đủ tiền để chuộc lại.

Biểu tượng con búp bê chính là “nửa linh hồn còn lại” của tôi; và biểu tượng “kẻ đánh cắp” chính là Định Mệnh.

Kể từ TNH, qua tới câu chuyện về Chung, điểm khắc nghiệt có phần khác hơn:

- + “Đứa-con-nít-tôi” không bị Định Mệnh giạt phăng “con-búp-bê-người-tình”,
- + mà chính là con búp bê đã TỰ Ý THOÁT ĐI khỏi bàn tay nắm giữ của đứa-con-nít-tôi bằng những thứ “ảo vọng” suốt đời vẫn hằn sâu như một thứ rễ bám trong tim.

V.

Quả tình TRƯỚC KHI ngồi xuống bàn với cái chương về Cha và Mẹ, TÔI HOÀN TOÀN nghĩ ĐÚNG như những gì ở trên đã viết. Nghĩa là giữ mãi trong óc niềm tin rằng đã có một KHUÔN MẶT ĐỊNH MỆNH (không biết là ai?) đeo đẳng tôi suốt đời THẬT!

[Không thể phủ nhận một điều, tất cả những người đàn ông đi qua đời tôi ai cũng -mặt này hay mặt khác- đều có mang dáng dấp Con-Người-Định-Mệnh tôi đã đi tìm trong suốt kiếp. Dầu vậy, TẤT CẢ -ngay đến anh Ngọc với nhiều đường nét thật giống- vẫn KHÔNG PHẢI là Con-Người-Định-Mệnh suốt đời ám ảnh tôi.]

Do đó mà trong cái ý thức đấu tranh liên tục, luôn luôn tôi kiêu hãnh ngẩng mặt nhìn thẳng Kẻ Kia để nói lên ý nghĩ riêng mình: “Cho dầu có bị liên hồi chống đỡ theo quá nhiều cú tấn công bất ngờ của Định Mệnh thì Định Mệnh vẫn không thể nào khiến tôi tự xóa tan chính mình trong cái vũng lầy của lòng thù hận.”

Và tôi biết **minh đã không thua Định Mệnh.**

Sự không thua này biểu tượng bằng niềm tin sắt đá rằng “Cuộc Đời vẫn đẹp và Con Người vẫn rất đáng quý trọng.” Chính vì vậy mà trái tim tôi đã từng mở ra cho Cuộc Đời thuở trước và sẽ còn mở ra với Cuộc Đời mãi mãi về sau.

Đó là chuyện của TRƯỚC KHI tôi ngồi xuống viết ra cái chương về Cha và Mẹ.

Bây giờ, viết xong rồi, khuôn mặt Định Mệnh mới thấy lộ hằn từng nét rõ rệt của hình ảnh CHA TÔI, thì lại có một cái nhìn hoàn toàn khác, thật Mới mà cũng là thật Cũ.

+Cũ, vì đó chính là ý nghĩ hiện hữu trong tôi đã từ lâu lắm, nhưng chỉ là NẪM SÂU TRONG BÓNG TỐI TIỀM THỨC.

+ Còn Mới, bởi vì những cái nghĩ đó nay được soi sáng hơn bằng những nhận thức, truy tầm, cũng như bằng kinh nghiệm, dữ kiện đã trải qua trong suốt mấy chục năm mới đưa ra được cái đáp số của thời điểm ngày hôm nay.

(Dù vậy, cũng không muốn bôi xóa đi những gì đã viết. Mọi sự việc trong một câu chuyện, một cuộc đời, phải đều tuân tự xuất hiện đúng thì đúng lúc của nó.)

VI.

Có một điểm đặc biệt TRƯỚC KHI ngồi xuống viết cái chương về Cha và Mẹ:

+ Đạo sau này, nghĩ về anh Chàng, anh Ngọc, về Vũ, về Nguyễn, về TNH, về Chung, hoặc bất cứ ai, càng lúc, tôi càng thấy mình XA họ thêm để TIẾN ĐẾN GẦN hơn với “Con-Người-Định-Mệnh”.

Cũng không hiểu tại sao lại như vậy?

Chỉ biết rằng, trong nỗi cô đơn dày đặc theo từng ngày trong cuộc sống và cả trên chữ nghĩa, **tôi cảm nhận được từ khuôn-mặt-ấy một sự an ủi tuyệt đối**, điều mà những người đàn ông nói trên với những ý nghĩ chia xẻ, những cuộc chuyện trò, gặp gỡ vẫn **không thể nào tạo đủ cho tôi**.

Đó không phải lỗi tự họ, mà chính là tự tôi.

Ngẫm đi ngẫm lại thấy tất cả đều khởi đi từ cái *Tưởng*.

+ Tôi tưởng tôi yêu anh Chàng, yêu Vũ;

+ tôi tưởng tôi yêu anh Ngọc, yêu Nguyễn, yêu Trần Nghi Hoàng...;

+ tôi tưởng qua các người tình, tôi sẽ tìm thấy được hình ảnh “người đàn ông dáng cao gầy, vuốt tóc tôi khi tôi cười và lau mắt cho tôi mỗi lần tôi khóc”...

Nhưng thật, **mọi nỗi này đều chỉ là ảo tưởng...**

Bây giờ, từ bài viết về cha tôi mà cái đáp số đã phơi bày trước mặt sau gần trọn một đời tìm kiếm.

+ Không phải tôi từng yêu bất cứ người tình nào trong quá khứ... mà là yêu **CHÍNH TÔI**, con người đã cuu mang ngay giữa trái tim mình bóng hình Một-Người-Cha, con người đã thể hiện và cố gắng làm cho tròn cái sứ mạng được giao trong suốt cuộc đời trước và sau đó.

+ Chính Khuôn-Mặt-Định-Mệnh-Người-Cha ấy mới là nhân vật cho tôi vọng tưởng.

+ Và chỉ Nhân-Vật-Đó mà tôi đã tuyệt vọng đi tìm trong trọn cuộc hành trình đầy thống khổ cô đơn.

“*Nửa mảnh hồn*” đã viết trong bài *Tiếng Gõ Của Định Mệnh* thứ nhất mở đầu cho tác phẩm này chính là như thế.

“*Nửa mảnh hồn*” của Cha đã được thể hiện trên tôi, dành lại cho Mẹ trong suốt quãng đời bà đau khổ.

Cũng là “*nửa-mảnh-hồn-Cha*” mà tôi đã đi tìm trong suốt một đời dài.

Hay nêu nhìn cách khác, “*nửa mảnh hồn*” đã nằm ngay giữa trái tim tôi, biểu tượng cho Nghệ Thuật và Nỗi Cô Đơn Tuyệt Đối.

+ Đó là “*Người Tình*” duy nhất làm đầy được tâm tư tôi bằng tiếng đàn của hồi tuổi trẻ và bằng những kết quả chữ nghĩa của thời điểm hiện tại.

+ Cũng là “*Người Tình*” được vẽ hình trong trí tưởng từ khi tôi mới đặt chân vào đời ba mươi mấy năm trước, hay cũng có thể nói rằng **ngay từ lúc được sinh ra.**

Tâm sự ngày đó của Cha trong bốn câu thơ được tôi lục lọi tìm thấy từ trong đồng giấy tờ để lại sau khi chết:

*“Một thân thế láp vùi gió bụi
Một gia đình trong buổi tha hương
Một mối tình mang khắp bốn phương
Để mỉm cười những khi muốn khóc!”*

quả thật là tâm sự bây giờ của tôi.

Khuôn Mặt Định Mệnh đã rõ nét là khuôn mặt cha tôi, con người với vóc dáng cao gầy, sắc nét lạng lẽ, *vuốt tóc tôi lúc tôi cười, lau mắt cho tôi mỗi lần tôi khóc. Con người không bao giờ bỏ rơi tôi trên những đọa đày thống khổ, con người sẵn sàng tha thứ cho tôi tất cả lỗi lầm nào tôi đã làm ra.*

Cho dù những hành vi “*vuốt tóc, lau mắt*” của khi còn nhỏ, tôi không có được (hay không nhớ được), thì khi khôn lớn, tôi đã “*không bao giờ bị con người đó bỏ rơi trên những đọa đày thống khổ của vận số.*”

Con-người-vắng-mặt-hiện-diện, đã rất nhiều lần đưa bàn tay cho tôi níu kịp bằng chính cái nghị lực tạo ra từ giòng máu phiêu bạt, từ những tư tưởng khoáng đạt, những đam mê văn chương nghệ thuật bơm nhiễm vào máu từ khi tôi được ban cho sự sống ở cuộc đời này.

*“Một mối tình mang khắp bốn phương
Để mỉm cười những khi muốn khóc”.*

Giờ phút hiện tại tôi mới thấy thâm thía làm sao với hai câu thơ của Cha khi đem áp dụng vào những quãng sống nhiều khê trắc trở của mình. Tôi đã mang theo trong tim hình ảnh Cha trên khắp các đầu ghềnh cuối bãi trong quãng đời phiêu bạt, tôi đã chiêm nghiệm và tôn thờ hình ảnh ấy trong rất nhiều năm tháng tâm lạng cô đơn.

Một “*Con-Người*” mà trong câu nói ngày nào của cô bạn:

-BG hãy nhận quách “*tên Định Mệnh kia*” vào cuộc đời mình đi, biết đâu “*hắn*” sẽ ngó lơ cho BG! Mà nếu có “*đánh*” BG thì chính hắn phải là người đau trước nhất!”

lúc này được tôi đón nhận không phải bằng thái độ “*tự mình cam phận*”, mà *chính bằng trái tim mở rộng một cách thật mừng rỡ hân hoan*.

VII.

Tiếng Gõ Cửa Định Mệnh bây giờ mới đúng là điều không làm cho tôi phải sợ hãi.

Trái lại, trong lần “*gặp gỡ*” muộn màng với Khuôn-Mặt-Định-Mệnh, tôi mới càng thấm cảm hơn câu nói ngày nào của cô bạn:

-Điểm khác biệt của BG là trong cuộc đời hồng nhan diên đảo, BG đã được yêu nhiều quá. Dù rằng với những mối tình đến rồi đi chỉ gặp toàn thương đau tan tác thì cũng không thể phủ nhận điều rằng BG đã thật may! Điều ấy do đâu? Do những thống khổ mà Định Mệnh đã tạo ra. Vậy BG phải nên có một tác phẩm cảm ơn Định Mệnh.

BÂY GIỜ, tôi viết lại câu thơ của Maiakovski cho “*Con-Người-Định-Mệnh-Mang-Vóc-Dáng-Người-Cha*” mà cuối cùng tôi đã tìm ra, (như đã từng viết cho anh Ngọc, cho Nguyễn hay các người tình cũ...)

“Ôi! Nỗi hân hoan của cuộc tìm gặp muộn màng

Trong một ngày thu có mưa, và mưa đá

Hãy tha thứ cho con!

-Nhưng hơn tất cả-

Cha tha thứ cho con

Vì con chậm đến bên Cha!”

Viết, như một lời tạ tội cùng Cha-Tôi-Con-Người-Định Mệnh, và cũng viết, như một lời cảm ơn Người-Áy-Cha-Tôi cuối cùng đã đem hạnh phúc đích thực lại cho tôi bằng hình ảnh *văng-mặt-hiện-diện của MỘT NGƯỜI CHA*.

*

* *

“Trong cuốn sổ Đoạn Trường, những cái tên chúng ta cùng ghi ở một dòng.”

Do bởi điều này mà “*những người Thân, người Tình, người Bạn bằng xương bằng thịt*” đã cùng với tôi có lần gặp gỡ.

Tuy nhiên đã bảo là “*sổ Đoạn Trường*” thì làm sao có được điều thiêng sè? Vì vậy mà bây giờ trong một cảm nghĩ rất sâu, rất thâm trầm chịu đựng, tôi đành đứng lại trên nguyên vị trí của mình, nhìn “*những con người đi qua đời*” xa dần trong ảo ảnh mộng lung...

Những dòng cuối trong *Tiếng Gõ Cửa Định Mệnh*, tôi muốn viết lên lời cảm ơn Cha Mẹ, Gia Đình và tất cả mọi người Tình người Bạn nào đã hơn một lần đến trong đời tôi với rất nhiều bó hoa Tình Cảm.

Những bó hoa tươi hay héo dần có được “trao đi” và “nhận lại” trong niềm “hạnh phúc cao vời” hay nỗi “thống khổ đầy đọa” thì cũng là ***những chất liệu quý báu*** làm thành những giòng huyết lệ văn chương nuôi sống tâm hồn tôi.

Đó là những con người từng yêu mến tôi và cũng rất được tôi yêu mến.

Những nhân vật đi qua đời tôi rồi mất hút nơi chân trời góc biển hay trong một cõi không gian thời gian nào mù mịt.

Dù vậy, đó cũng là những con người có uy lực muôn đời đối với tôi trong vùng trời tình cảm không bao giờ phai nhạt. *Những nhân vật vắng-mặt-hiện-diện* trong trái tim và cũng trong tác phẩm tràn đầy kỷ-niệm bây giờ của tôi.

Viết như một lời tạ tội cùng tất cả.

Viết một lần để hết.

Cái nghiệp “*Tình*” trên đủ mọi khía cạnh cuộc đời, xin trả dứt kiếp này cho xong!

Trần Thị Bông Giấy
(*Hai bài Mẹ & Cha Tôi... và Tiếng Gõ Cửa Định Mệnh*
viết xong tại Cali. Tháng 10/2005)

□